

STUDIE ZÁMECKÉHO PARKU V MČ BRNO – ŘEČKOVICE A MOKRÁ HORA

AUTOR: Eva Wagnerová, adresa: Tomešova 1, 602 00 Brno-město, email: ewa@volny.cz, tel.: +420 702 044 363
OBJEDNATEL: Statutární město Brno, Magistrát města Brna, Dominikánské nám.1, 601 67 Brno, DATUM: 03/2022

PRŮVODNÍ ZPRÁVA

PŘÍLOHY:

1. ORIENTAČNÍ SITUACE, 1:3 000
2. FOTODOKUMENTACE SOUČASNÉHO STAVU
3. ANALÝZA SOUČASNÉHO STAVU, 1:500
4. NÁVRHOVÁ SITUACE, 1:500
5. DETAIL ÚPRAVY VSTUPNÍCH SCHODŮ
6. DETAIL - DŘEVĚNÉ SCHODIŠTĚ
7. REFERENČNÍ SNÍMKY
8. VIZUALIZACE 1 - STAV
9. VIZUALIZACE 1 - NÁVRH
10. VIZUALIZACE 2 - STAV
11. VIZUALIZACE 2 - NÁVRH

IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE:

Název akce: „**Studie zámeckého parku v MČ Brno – Řečkovice a Mokrá Hora**“
 Objednatel: Statutární město Brno
 se sídlem Dominikánské náměstí 196/1, 602 00 Brno
 Zhotovitel: Eva Wagnerová,
 Jihlavská 216/10, 664 41 Troubsko
 Lokalita: Brno – Řečkovice
 Katastrální území: Brno – Řečkovice 6116461
 Stupeň: studie
 Datum: březen 2022

1.0 Úvod

Na základě požadavku objednatele byla zpracována studie úpravy zámeckého parku v Brně – Řečkovících.

Jedná se o fragment rozsahu původního parku, který přináležel k zámeckému objektu v Řečkovících. Plocha parku je situována za zámeckým objektem / registrovaná nemovitá kulturní památka/, nyní je tento objekt sídlem radnice MČ Brno – Černovice a Mokrá Hora. Park je volně přístupný pro veřejnost.

Dotčené parcely v k.ú. Brno - Řečkovice / 6116461/:

P. Č.	Vlastník	Druh pozemku	Výměra
2393*	Statutární město Brno, Dominikánské náměstí 196/1, Brno-město, 60200 Brno	zastavěná plocha a nádvoří	2399 m2
2395	Statutární město Brno, Dominikánské náměstí 196/1, Brno-město, 60200 Brno	zahrada	1136 m2
2396	Statutární město Brno, Dominikánské náměstí 196/1, Brno-město, 60200 Brno	ostatní plocha	2660 m2
3612/233	Statutární město Brno, Dominikánské náměstí 196/1, Brno-město, 60200 Brno	ostatní plocha	562 m2

Pozn. * nemovitá kulturní památka

2.0 Historie místa

Lokalita úpravy leží v samém historickém centru Řečkovic, v místě nejstaršího osídlení obce.

Původně stála přibližně na místě dnešního zámeckého objektu tvrz.

První písemná zpráva o řečkovické tvrzi, předchůdkyni dnešního zámku, je z roku 1464. Mezi držitele Řečkovic tehdy patřili brněnští erbovní měšťané a drobná šlechta - z Čirchova, Házové z Valdeka, Permanové, Ryšanové, Herrichspannové, Karnarové, Manduwle z Arnhauzu, Bohlové z Aurachu či Pfefferkornové z Ottopachu a na Řečkovicích.

Počátkem 17. století odkupuje tvrz nejvyšší sudí Markrabství moravského Vilém Dubský z Třebomyslic. Ten o svoje zboží přichází po Bílé Hoře a v roce 1623 získává na 150 let řečkovické panství do svých rukou Tovaryšstvo Ježíšovo - brněnští jezuité, a to včetně tvrze, dvora, mlýna a dalších hospodářských objektů. O významu Řečkovic a zdejší tvrze svědčí i vyobrazení na Komenského mapě Moravy z roku 1627.

Postupně byly Řečkovice za panství jezuitů pozvednuty hospodářsky i kulturně. Zámek jako správní sídlo panství získával v oné době postupně podobu blížící se svému současnému vzhledu, obnovou prošel i kostel sv. Vavřince a při zámku byl zřízen pivovar.

Zrušením Tovaryšstva Ježíšova přešlo řečkovické panství pod Studijní fond, v jehož držení a správě bylo až do roku 1826, kdy panství zakoupil Josef Schindler pro svůj později nobilitovaný rod. Na novém hřbitově zbudovali Schindlerové i svoji rodinnou hrobku, kam byl v roce 1922 uložen i poslední potomek rodu Antonín Oskar šl. Schindler.

V roce 1905 odkoupil zámek s velkostatkem Alois kníže Schönburg - Hartenstein, rytíř Zlatého rouna, který se jako generálplukovník proslavil za I. světové války a stal se komandérem řádu Marie Terezie. V Řečkovicích však nesídlil a zámek se změnil na pouhé správní centrum velkostatku.

V držení knížete zůstal zámek až do roku 1919. Krátce po skončení války odkoupili zámek i s velkostatkem manželé Křivánkovi. Ti jej však drželi jen velmi krátce a již v roce 1923 jej odprodali rajhradskému podnikateli Arnoldu Skutezkymu, který si zde zřídil sídlo, ale zejména důstojné prostředí pro svoje bohaté umělecké sbírky. Vzhledem k tomu, že Arnold Skutezky zemřel bez přímých potomků, dostal se řečkovický zámek po jeho smrti do držení příbuzných, rodiny Rattingerů a Goldsteinů.

Nyní slouží objekt zámku již dlouhodobě jako správní centrum MČ Brno – Řečkovice, je sídlem radnice této městské části.

3.0 Stávající stav lokality

Lokalita úpravy zahrnuje několik parcel - stávající rozsah zámeckého parku. Park v dnešní půdorysné podobě už zdaleka není v původním rozsahu. Historicky rozsáhlá původní stopa byla redukována stavebními úpravami a změnou vlastnických vztahů v průběhu mnoha desetiletí.

Prostor není homogenní. Dá se funkčně členit na několik relativně samostatných, zcela odlišných dílčích celků takto:

- Aktuální vstupní část podél objektu radnice – zámku
- Společensko-sportovní plocha
- Památník
- Vlastní parková plocha
- Přilehlý zatravněný „sad“ / není součástí zadání /

V době zpracování studie byla lokalita bez zpevněných ploch, na ploše parku jsou rozšířené ve větší míře nálety dřevin, mobiliář chybí. Porosty stromů a keřů vedou dvě výraznější využívané pěšiny, od sportovní plochy u zámeckého objektu k zastávce MHD.

3.1. Kvality a limity lokality

3.1.1. Kvality lokality úpravy

- historie místa, genius loci
- dendrologický potenciál, vzrostlé stromy
- konfigurace terénu
- stinná lokalita – výhoda pro pobyt
- biologická diverzita místa
- refugium pro drobné živočichy
- dostupnost pro místní obyvatele
- možnost propojení se sousedním areálem pivovaru pro společenské akce

3.1.2. Limity lokality úpravy

- poměrně malá plošná rozloha
- výrazný vliv sousední dopravní trasy
- příjezd ve stísněném koridoru kolem zámku
- stejnověkost většiny stromů – předpoklad stejné délky dožití
- minimální podíl výrazně kvetoucích rostlin
- přerostlé výsadby cizorodých keřů kolem památníku
- stávající vstupy do soukromých zahrad přes park

4.0 Návrh úpravy

Záměrem objednatel je pořízením studie získat názor na možnou úpravu parkového prostoru, která by byla citlivá k hodnotám území a negenerovala by do budoucna zvýšené náklady na následnou péči.

Pro parkový prostor byl vytvořen variantní koncept a po prezentaci na MMB a MČ Brno – Řečkovice a Mokrý Hora byla vybrána varianta dopracovaná do podoby finální studie.

Návrh řešení úpravy zámeckého parku vychází ze silných stránek stávajícího stavu parkového prostoru, to je z určité originality a unikátnosti místa.

Park by měl i do budoucna fungovat jako klidné místo s možností posezení, měla by tu být ale nadále zachována, na druhé straně, společenská a sportovní funkční plocha.

Protože tudy prochází peší trasy, bude žádoucí průchod peších soustředit do jednoduché pěšiny, která by nepoškodila mělké kořeny stromů. Park bude vybaven jednoduchými a pevnými, funkčními mobiliářovými prvky.

Zásadní je vegetační potenciál parku. Sortiment stávající bude dobré ještě rozšířit o další kompatibilní taxony přírodního charakteru, nenáročné na následnou péči. Pro vysazené rostliny je nezbytné vytvořit při výsadbě a zejména při přípravě místa pro výsadbu podmínky pro další rozvoj.

Park je určitou formou vizitky městské části. Tvoří ho několik relativně samostatných rozdílných částí.

Vlastní parková plocha

Vlastní park bude citlivě pročištěn od plevelných dřevin a nežádoucích náletů. Nálety budou ale využity, jako jednoduchá forma doplnění následné generace dřevin v parku - vytipovány budou solitéry a menší skupiny porostů, které budou dále pěstěny. Stromy ostatní budou prověřeny arboristou a ošetřeny.

Základní dosadbou je habrový lem podél uličního chodníku a několik stromů v místech, kde není možné počítat s přirozenými nálety.

Doplněny budou i výrazně kvetoucí druhy, atraktivní i pro ptáky / *Prunus avium* /. V podrostu bude rozšířen sortiment keřů a bylin. Habrový lem přispěje k zklidnění vnitřního prostoru parku.

Novým výrazným prvkem parku se stanou kamenné artefakty s jemnou lidskou intervencí do povrchu. Budou sloužit po čase jako unikátní objekty parku, jako paměť místa. Postupně zarostou mechem a lišejníkem ve stinné poloze pod stromy. V dolících na nich vzniknou drobná ptačí napajedla. Některé mohou naopak sloužit i jako neformální sedací mobiliář a získají časem vlivem používání na částech povrchu výraznou lidskou stopu.

Kromě základní pěšiny se štěrkovým, nezpevněným povrchem bez bočních lemů budou v porostu vytrasovány pěšiny k mobilářovým prvkům. Forma pěšin s mělkým štěrkovým povrchem, který se zahutní do podkladu byla zvolena vzhledem k množství povrchových kořenů stromů, které by neměly být poškozeny liniiovými výkopy.

Výraznější úprava je navržena pouze v případě stávajícího schodiště od zámeckého objektu do parku. Betonové schody budou směrem ke společenské ploše poněkud rozšířeny a ze západní strany lemovány místo stávající betonové zídky kamennou skládanou zdí s šikmým lícem, která podepře nově modelovaný terén navazujícího svahu. Stávající uniformní příkrý sklon je nahrazen dvěma kratšími svahy s mezilehlou travnatou terénní teráskou. Tato úprava zjednoduší údržbu trávníku na svahu.

Oboustranně při vstupu k herní ploše jsou navrženy k dosadbě dvojice neplodících slivoní / *Prunus avium* 'Plena' /. Doplněna je zalamovaná linie trámové lavice k posezení, která zároveň může zachytit míče z herní plochy nad svahem.

Společensko-sportovní plocha

Stávající využívaná společensko-sportovní plocha bude upravena půdorysně do pravidelného obdélníkového tvaru, lemovaného akátovým trámkem. Po obvodu je doplněna na několika místech liniiovými trámovými lavicemi bez opěradla a především je v namáhané části susedícího svahu situováno široké trámové schodiště pro přístup do parku i pro krátkodobé posezení.

Nad schodištěm je v ose počítáno s vyhlídkovým altánem, vybaveným sedacími prvky, případně i stolem.

Za sportovní plochou jsou aktuálně vstupy do několika soukromých zahrad nad svahem. Je řešena kulturní a jednoduchá forma přístupů k parcelám, pokud není alternativa vstupu mimo parkovou plochu.

Památník

Památník s okolní plochou je vysunutý poněkud do uličního prostoru na okraji parku. Je viditelný až z náměstí.

Stromy v blízkosti jsou stejnověké, byly vysazeny neobvyklé taxony, které se odlišují od dendrologického potenciálu vlastního parkového prostoru. Je zde kromě několika jehličnanů - zeravu / *Thuja occidentalis* /

a tisů / *Taxus baccata* /, vzrostlý tulipánovník / *Liriodendron tulipifera* / a převislá forma jasanu / *Fraxinus excelsior* 'Pendula' /.

Původní pěšina již dlouhodobě nevyhovuje trasováním. Navržen je posun vstupu do parku za pomníkem poněkud blíže k uličnímu chodníku, současně s prodloužením boční zídky pod vzrostlou lípou, aby její kořeny získaly více prostoru za zdívkou.

Také je doporučena lehká úprava stávajících přístupových stupňů k pomníku na konci uliční zídky prodloužením k severu. Dále je navržena dosadba dalších cibulovin do pietního prostoru / bílé narcisy / a zejména dosadba kvetoucích efektních dřevin / *Magnolia stellata*, *Hydrangea paniculata* 'Limelight' /, pro podpoření efektu elegantního květu od jarního období až do konce srpna.

Přílehlý zatravněný „sad“

Sousedící travnatá plocha s ovocnými stromy je cenná pro využití při společenských událostech obce. I když není přímo součástí řešené lokality, je možné podosadbě nových ovocných stromů počítat s příležitostným umístěním stolů a lavic pod koruny stromů, pro posezení.

Sadem je navržena i alternativní příjezdová trasa z žulových kostek v trávníku, pro občasný pojezd technikou.

4.1. Doporučený sortiment dosadby

Stromy:

- *Prunus avium*
- *Prunus avium* 'Plena'
- *Carpinus betulus*
- *Acer campestre*
- *Fraxinus ornus*
- *Magnolia stellata*
- *Malus sylvestris*

Keře:

- *Carpinus betulus*
- *Euonymus verrucosus*
- *Mespilus germanica*
- *Viburnum opulus*
- *Ligustrum ovalifolium*
- *Hydrangea paniculata* 'Limelight'

Podrosty:

- *Vinca minor*
- *Hedera helix*
- *Anemone sylvestris*
- *Galium odoratum*
- *Corydalis cava*
- *Pulmonaria officinalis*
- *Symphytum officinale*
- *Tulipa sylvestris* apod....

5.0 Následná péče

Po výsadbě bude nutné počítat s následnou péčí o výsadbu. S náklady na údržbu je nutné počítat v rozpočtu správce parku trvale do budoucna. Zejména v prvních 5 letech je nutné zalévání stromů a keřů, v suchých letech se závlaha musí prodloužit i déle.

Závlaha stromů vždy závisí na aktuálních srážkových úhrnech v této době. Zpravidla v prvním roce po výsadbě je nutné provést cca 10 cyklů závlahy stromů po 60 l vody/ks.

V dalších letech se potřeba dodatečné závlahy snižuje až na 4 cykly v 5. roce. S výhodou je možné část závlahové vody dodávat postupným zásakem pomocí závlahových vaků. Přístup kořenů stromů k vodě je pak plynulejší, bez větších výkyvů.

Stromy budou prověřovány ve vývoji, případně korigovány výchovným řezem. Kmeny budou v počátečních letech čištěny od výmladků. Kůly budou ponechány cca 3 roky, úvazky budou kontrolovány, aby nedocházelo k zarůstání.

Chráničky kmenů budou ponechány také minimálně cca 3 roky. Ochranné prvky budou u kmenů co nejdéle, při zajištění kontroly.

Stávající stromy budou kontrolovány pravidelně arboristou, budou ponechána i bezpečná torza, případně kmeny stromů dožitých, položené na terénu.

Preferováno bude podrostové patro a dočišťovány budou postupně plochy po invazivních dřevinách.

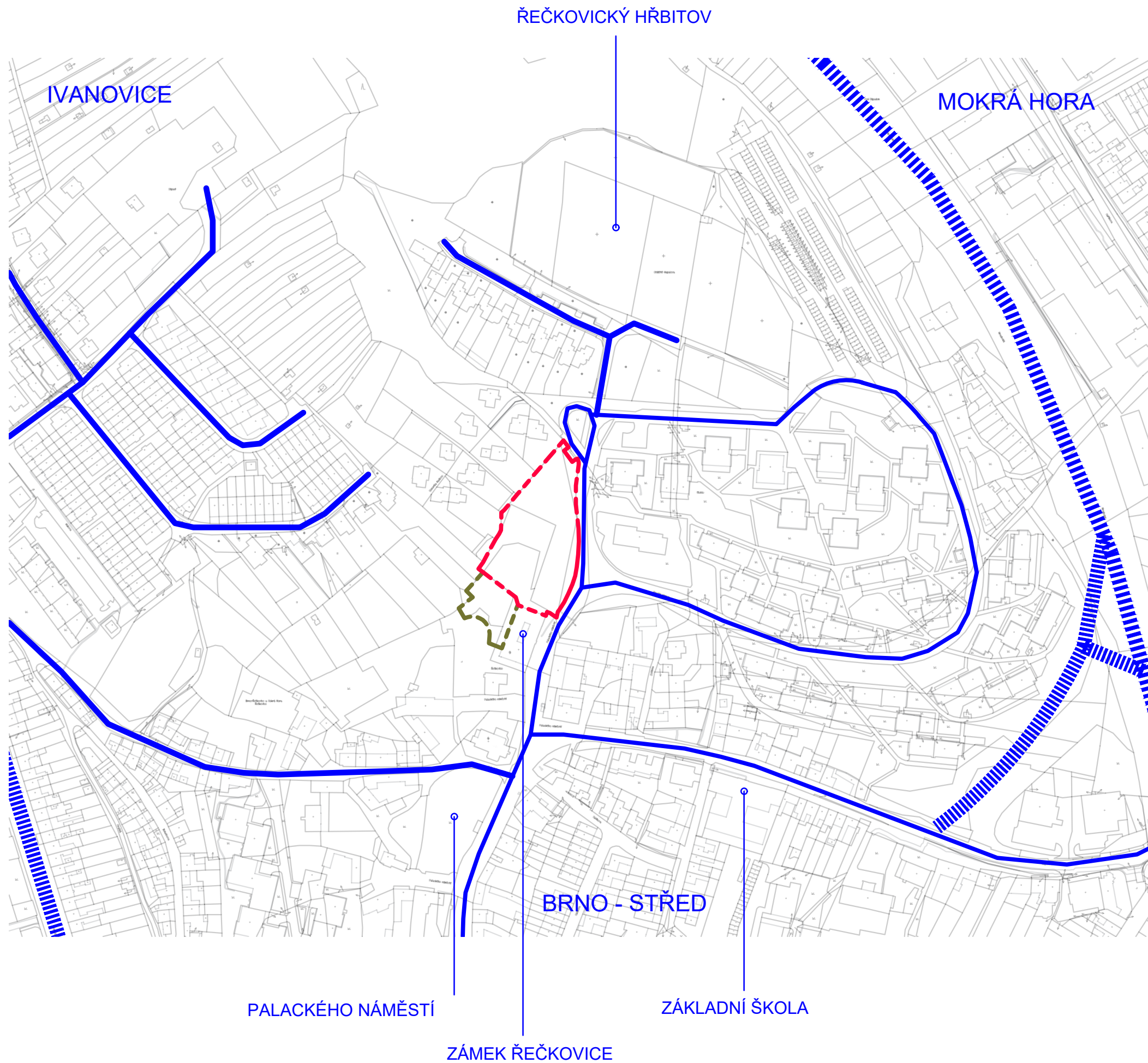
V travnatých plochách bude proveden dosev druhově pestrou směsí a široký sortiment bylin bude i nadále podporován dle postupné proměny stanovištních podmínek.

6.0 Odhad realizačních nákladů

Celková plocha úpravy je 4950 m²

- Úprava stávajících dřevin, probírky	600 000,-
- Zřízení pěšin	700 000,-
- Úprava herní plochy	450 000,-
- Dřevěné schodiště , altán	1 000 000,-
- Úprava stávajícího nároží u zámku + schodiště.....	450 000,-
- Terénní úprava	400 000,-
- Dosadba stromy a keře.....	450 000,-
- Mobiliář	700 000,-
- Dodávka a osazení kamenných artefaktů	75 000,-
- Trávník	200 000,-
- Cibuloviny, podrosty	70 000,-
- Ostatní náklady / úprava památníku, vstupy do zahrad.../	500 000,-

- Celkem odhad nákladů na realizaci 5 595 000,- Kč + DPH 21%

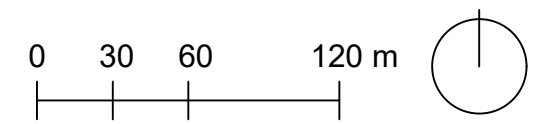
LEGENDA:

SOUČASNÝ STAV:

- - - - - HRANICE ÚPRAVY
- - - - - DOPORUČENÁ HRANICE ÚPRAVY
- K.Ú: HRANICE A ČÍSLA PARCEL
- ||||| SILNICE A KOMUNIKACE SE SILNÝM PROVOZEM
- KOMUNIKACE

DOTČENÉ PARCELY:

2393, 2395, 2396, 3612/233
 vlastník: Statutární město Brno,
 Dominikánské náměstí 196/1,
 Brno-město, 60200 Brno

Pohled na stávající památník obětem 2. sv. války.

Pohled na hlavní vstup do území.

Pohled na hlavní vjezd do území.

Pohled na hrací plochu v území.

Pohled na terénní val zpevněný stávající vegetací.

Vyšlapané pěší cesty na území.

Pohled na hranici území s náletovou vegetací.

Náletová vegetace kolem vstupů do zahrádkářských kolonií.

Vzrostlá náletová vegetace na okraji území.

Stávající vstupy do zahrádkářských kolonií.

Pohled na území v zimních měsících s vyšlapanými cestami.

Pohled ze sadu na herní plochu v území.

- LEGENDA:**
- SOUČASNÝ STAV:**
- HRANICE ÚPRAVY
 - DOPORUČENÁ HRANICE ÚPRAVY
 - K.Ú: HRANICE A ČÍSLA PARCEL
 - STÁVAJÍCÍ INŽENÝRSKÉ SÍTĚ
 - ▲ VSTUP / VJEZD
 - VÝZNAMNÁ BUDOVA / PROSTOR SETKÁVÁNÍ
 - PAMÁTNÍK
 - STÁVAJÍCÍ STROMY / STÁVAJÍCÍ STROMY VÝZNAMNÉ
 - STÁVAJÍCÍ STROMY OVOCNÉ
 - STÁVAJÍCÍ STROMY Z PŮVODNÍ KONCEPCE
 - ZAUŽÍVANÉ PĚŠÍ TRASY
 - SPOLEČENSKÁ PLOCHA
 - ▨ KEŘE S HUSTŠÍM POROSTEM
 - ▨ POROST SVAHU
 - ▨ PERSPEKTIVNÍ NÁLETY
 - OPLOCENÍ
 - ▨ POŠKOZENÝ SVAH
 - NEUŽÍVANÁ TRASA
 - ▨ NÁLETY AKÁTŮ
 - CIBULOVINY V TRÁVNÍKU KOLEM PAMÁTNÍKU

- SAD
- TERÉNNÍ STUPNĚ
- MOŽNÁ SPOLEČENSKÁ PLOCHA
- OPLOCENÍ S BRÁNOU
- BRANKA
- SPOLEČENSKÁ PLOCHA
- TERÉNNÍ STUPNĚ
- MĚSTSKÝ ÚŘAD / ZÁMEK
- CHRÁNĚNÝ PLATAN
- MOŽNÁ SPOLEČENSKÁ PLOCHA
- LÍPA NA NÁROŽÍ
- TULIPÁNOVNÍK
- USYCHAJÍCÍ BOROVICE
- ZASTÁVKA MHD

3. ANALÝZA SOUČASNÉHO STAVU, 1:500

LEGENDA:

DOTČENÉ PARCELY:
 2393, 2395, 2396, 3612/233
 vlastní: Statutární město Brno, Dominikánské náměstí 196/1,
 Brno-město, 60200 Brno

SOUČASNÝ STAV:

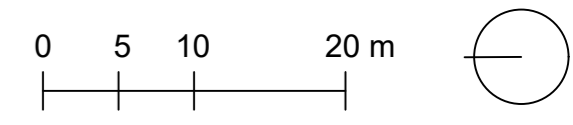
- - - HRANICE ÚPRAVY
- - - DOPORUČENÁ HRANICE ÚPRAVY
- K.Ú: HRANICE A ČÍSLA PARCEL
- STÁVAJÍCÍ INŽENÝRSKÉ SÍTĚ

- ▲ VSTUP / VJEZD
- VÝZNAMNÁ BUDOVA / PROSTOR SETKÁVÁNÍ
- PAMÁTNÍK
- STÁVAJÍCÍ STROMY / STÁVAJÍCÍ STROMY VÝZNAMNÉ

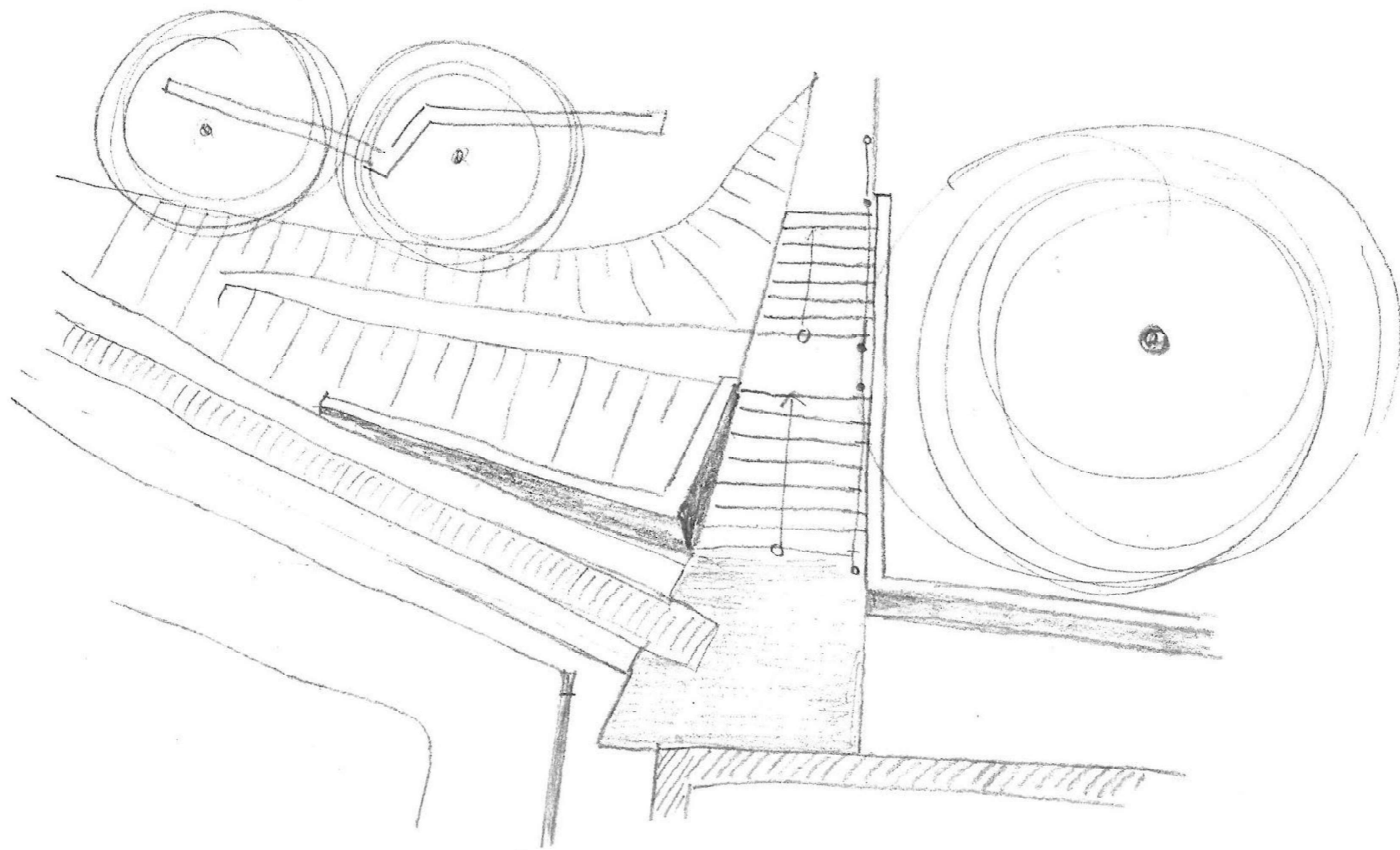
NÁVRH:

- STROM LISTNATÝ DLOUHOVĚKÝ / VÝRAZNĚ KVETOUČÍ
- PONECHANÉ STEJNOVĚKÉ SEMENÁČE STROMŮ
- ▨ DOPLNĚNÍ STÁLEZELÉHO KEŘOVÉHO LEMU (*Ligustrum ovalifolium*)
- HABROVÁ CLONA
- KVETOUČÍ KEŘE (hortenzie)
- TRAVNATÁ PLOCHA
- BYLINNÉ PODROSTOVÉ PATRO
- DOPLNĚNÍ CIBULOVIN
- ▨ ŠTĚRKOVÝ TRÁVNÍK
- MLATOVÝ POVRCH (hřiště)
- STÁVAJÍCÍ POCHOZÍ PLOCHA
- ŠTĚRKOVÉ CESTY
- ▨ ŽULOVÁ KOSTKA V TRÁVĚ (alternativní příjezd)
- - - PĚŠINA
- - - ÚPRAVA TERÉNU
- ▨ ÚPRAVA TERÉNNÍCH STUPŇŮ
- ▨ DŘEVĚNÉ SCHODIŠTĚ
- ALTÁN
- ▨ MOBILIÁŘ - DŘEVĚNÉ LAVICE / SEDÁTKA / PŘÍLEŽITOSTNÍ MOBILIÁŘ
- ▨ KAMENNÁ ZÍDKA
- DROBNÉ KAMENNÉ OBJEKTY

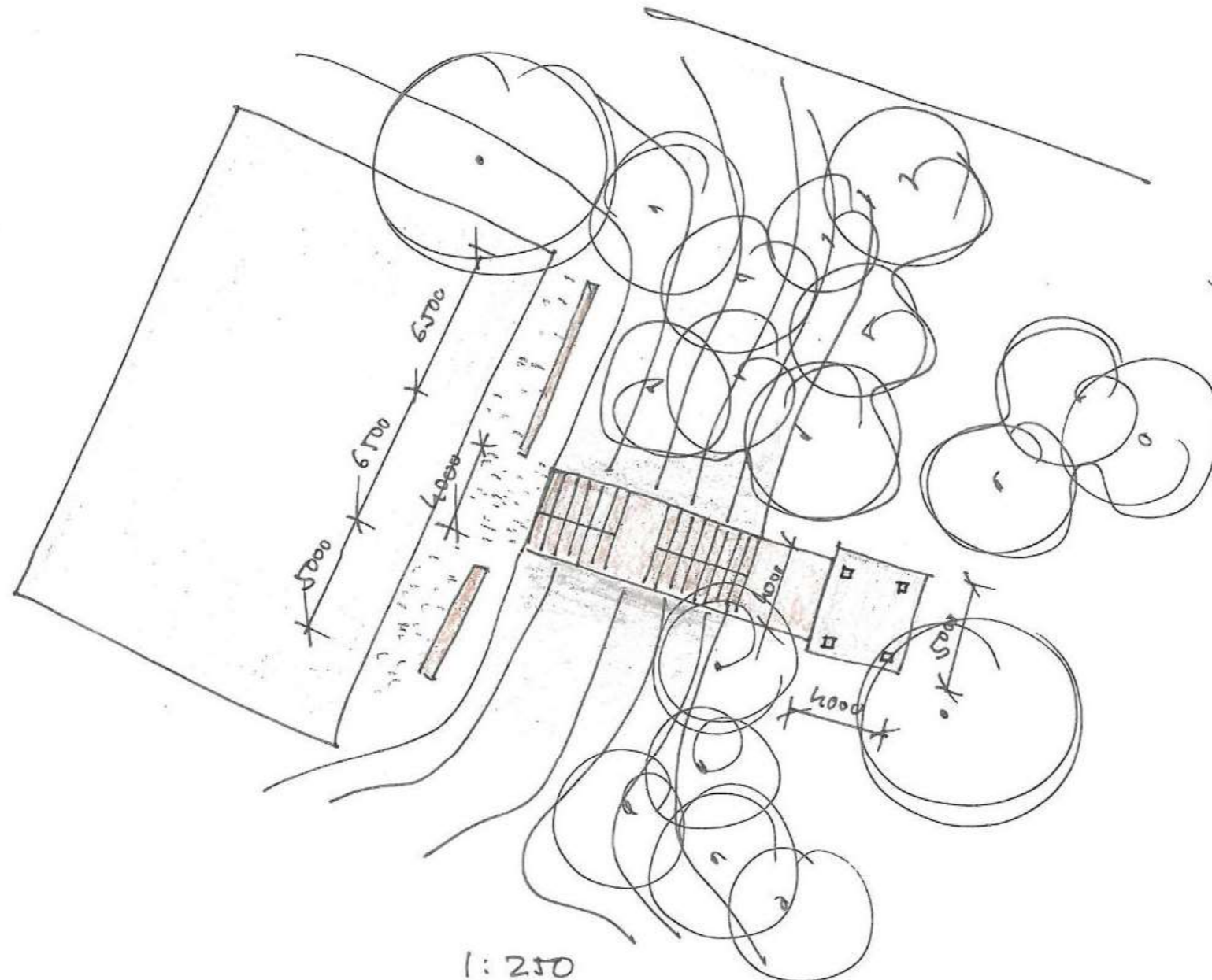
- A** ALTÁN, DŘEVĚNÉ SCHODY
- B** SPOLEČENSKÁ HERNÍ PLOCHA
- C** VLASTNÍ PROSTOR PARKU
- D** ZÁKLADNÍ CESTA
- E** ÚPRAVA TRASOVÁNÍ CESTY A POSUN VSTUPU DO PARKU
- F** ÚPRAVA OKOLÍ PAMÁTNÍKU
- G** OBVODOVÝ JIŽNÍ LEM / HABROVÁ KULISA
- H** ÚPRAVA SCHODIŠTĚ - ROZŠÍŘENÍ, ZÍDKY
- I** ÚPRAVA PŘÍSTUPOVÝCH STUPŇŮ K PAMÁTNÍKU
- J** DOPORUČENÁ ALTERNATIVNÍ PŘÍJEZDOVÁ TRASA
- K** TRÁMOVÉ LAVICE
- L** POBYTOVÁ MÍSTA / POSEZENÍ SE STOLY
- M** POBYTOVÁ LOUČKA
- N** DĚLÍCÍ SVAH
- O** ÚPRAVA STÁVAJÍCÍCH TERÉNNÍCH STUPŇŮ
- P** DOPORUČENÉ ROZŠÍŘENÍ VÝSADBY

4. NÁVRHOVÁ SITUACE, 1:500

5. DETAIL ÚPRAVY VSTUPNÍCH SCHODŮ

1: 250
DŘEVĚNÉ SCHODY A TRÁMOVÉ LAVICE

Trámová dřevěná lavice

Dřevěné schody

Trámová dřevěná lavice

Lomená trámová dřevěná lavice

Žulová kostka v trávě

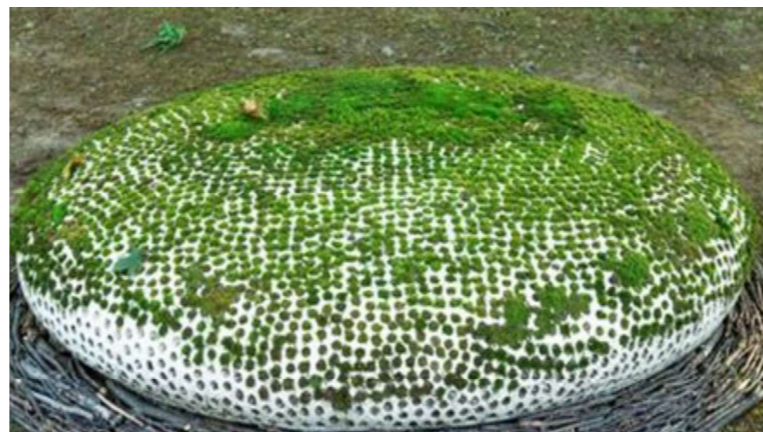
Kamenná zídka

Dřevěný altán

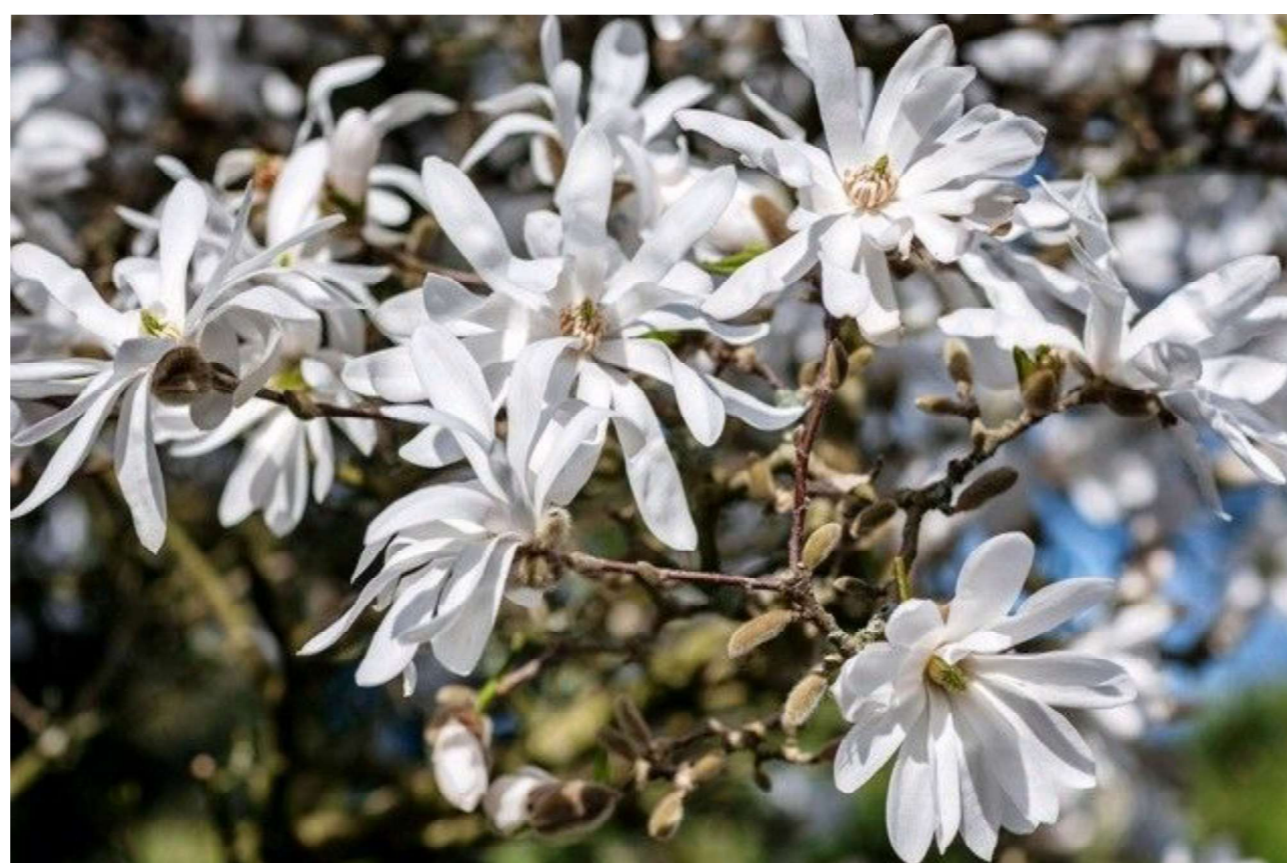
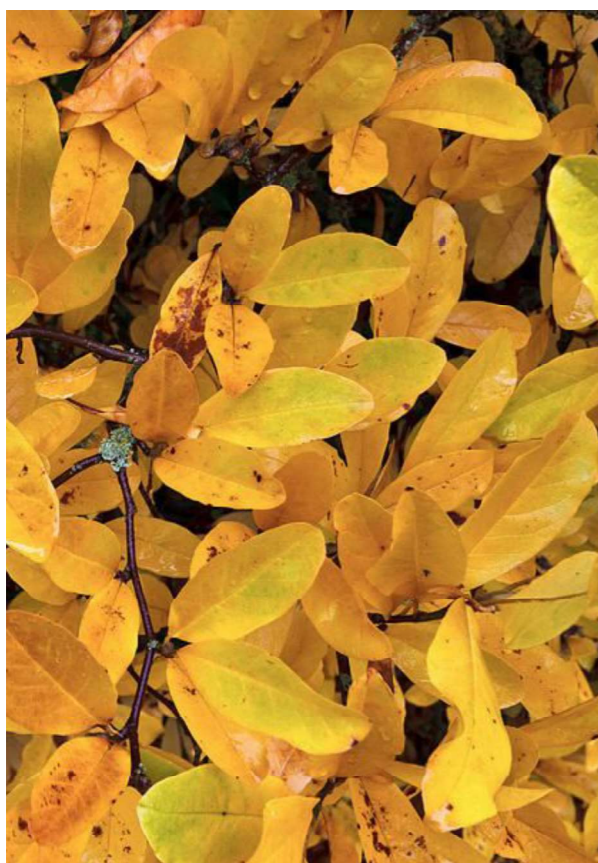

Dřevěný altán

okrasná třešeň / *Prunus avium* 'Plena'

magnolie / *Magnolia stellata*

habr / *Carpinus betulus* /

brslen / *Euonymus europaeus* /

brslen / *Euonymus europaeus* /

ptačí zob - stálezelený / *Ligustrum ovalifolium* /

hortenzie / *Hydrangea paniculata* 'Vanille Fraise' /

hortenzie / *Hydrangea paniculata* 'Limelight' /

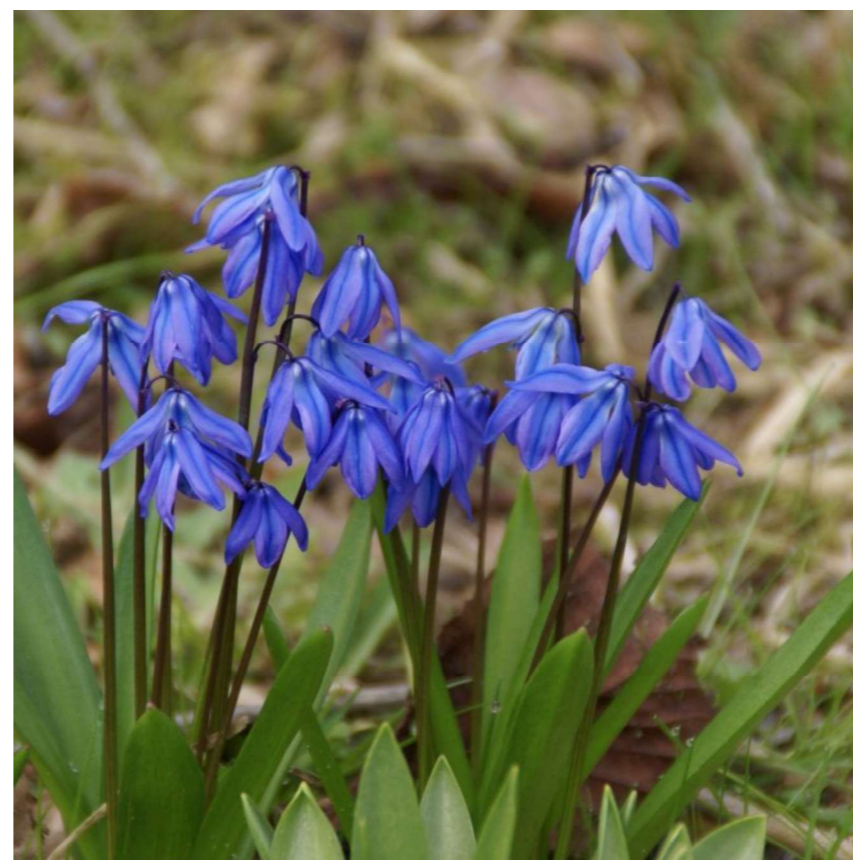
břečťan / *Hedera helix* /

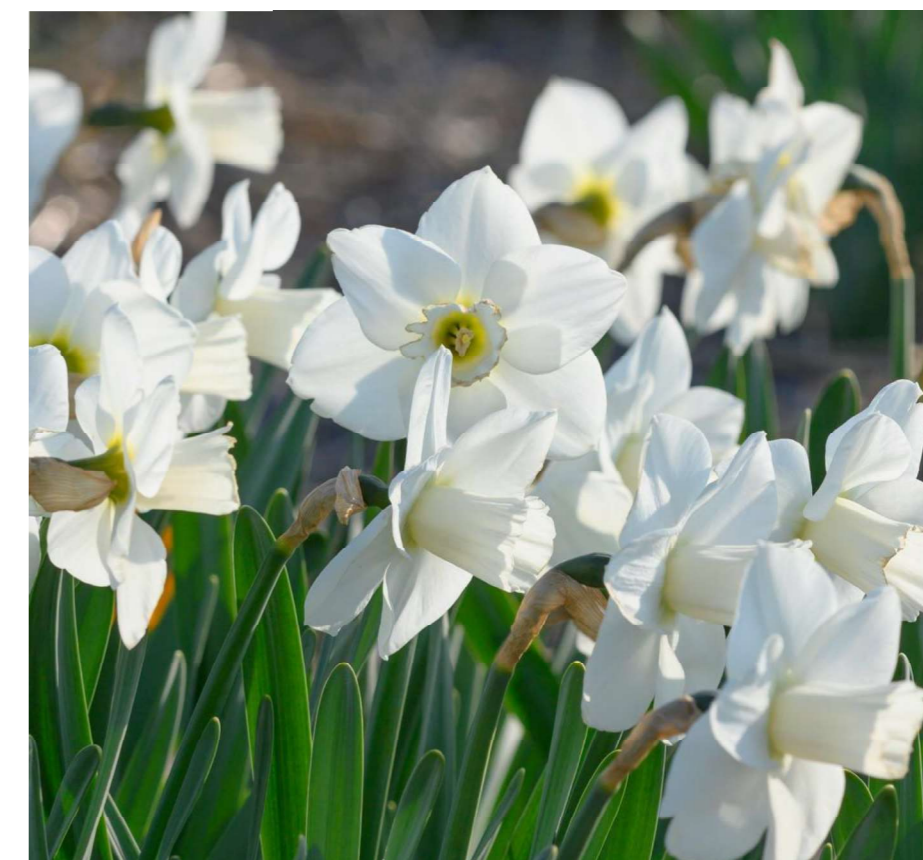
barvíněk / *Vinca minor* /

ladoňka / *Scilla sibirica* /

ladoňka / *Scilla sibirica* /

narcis / *Narcissus* 'Snowboard' /

